

DR. NAGY ANDOR
főiskolai magántanár
Eger

Nagy Zoltánné Áment Erzsébet: Magyar reformpedagógiai törekvésekről, az Új Iskoláról („Emmi néni iskolája”)

Tanszéki szobánk falán keretezett fényképen egy magányos épület áll. Naponta találkozom vele, naponta töltődöm fel tőle, emlékszem az Új Iskolára, Domokos Lászlóné Löllbach Emma életművére, reformpedagógiai törekvéseire a mindig újat keresők szomjúságával.

Aki emlékeztet, kedves volt kolléganőnk Nagy Zoltánné Áment Erzsébet, akinek opponense lehettem, első között ismerhettem meg tudományos kutatómunkájának gyümölcsét, a mélységében kevesek által ismert Új Iskolát.

Előbb a kandidátusi disszertáció, majd az egymást követő négy kötet vállalta fel az Új Iskola bemutatását. Áment Erzsébet „Emmi néni iskolája” című kötete megjelenésének az az aktualitása, hogy 2005-ben jelent meg, az Új Iskola alapításának 90. évfordulóján, melyet a Magyar Pedagógiai Társaság kezdeményezésére Domonkos Lászlóné emlékévként nyilvánítottak.

A borítón mosolygó törékeny termetű hölgy 120 éve született. A szerző előbb tanítónőként mutatja be Emma nénit, majd dokumentumokkal hitelesítve és színesítve járhatja be az érdeklődő olvasó az eredményekben gazdag, de korántsem problémamentes életutat.

A könyv az útkeresésről, az Új Iskola első éveiről, a tanító-igazgatónőről, a líceumi tagozatról, az új lélektani alapokra helyezett középiskolai módszerekről, a külföldi ösztöndíjakról, Nagy László iskolájáról, az alkotó, újjító pedagógusról, a kísérletekről, az Új Iskola Baráti Köréről, a tanulmányi felügyelő Imre Sándorról, a Magyar Új Iskola Egyesületi Titkáráról, Bibó Istvánról, a tanárképzésről, a háborús, majd az utolsó évekről számol be olvasóinak.

Az Új Iskolát 1966-ban felidézte és értékelte a volt munkatárs, Dienes Valéria:

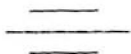
„Hatalmas szeretetmű volt ez az iskola. Nem személyek, nem tanárok, hanem a Valóság volt ott a mester. Nem tanítottak ott, csak segítettek alkotni. Nem magyarázatok folytak, hanem találkozás a jelennel, a múlttal és a jövővel, vagyis az igazi Élet, mely mint valami szellemi vérkeringés kötött egybe felnőttest és gyermeket, tanárt és tanítványt, és valóban senki se tudta, honnan a kezdeményezés, csak születtek a dolgok a munka együttesében. Ennek a gyönyörű szellemi egységnek a lelke volt Emmi és marad az idők folyásától függetlenül. Sohasem írta meg életművét, nem is akarta. De élete ott él mindazokban, akiket valaha megérintett, s akik őt valaha megérintették. Szerzte az országban, vagy az országban kívül minden lélekben.”

Jáki László helyesen mutat rá arra a tényre, hogy ez eseten is kellett valaki, aki felvállalta a neveléstörténetünk valóságát, emléket állít egy méltatlanul mellőzött, életét és munkásságát az új pedagógiának, az innovációnak szentelő Domokosnénak. Ez a valaki Nagy Zoltánné dr. Áment Erzsébet volt, aki négy kötetben méltó emléket állított az Új Iskolának, Domokos Lászlónénak. Jáki Lászlóval együtt egyedülállónak értékeljük a neveléstörténeti könyvkiadásban Áment Erzsébet vállalkozását, amelynek értéke nem vitatható a kötetek ismeretében.

Az első kötetről már történt említés, amely egyfajta értékelése volt az alapítónak. A második kötet anyagát az elmélet megvalósulása teszi izgalmasan érdekes olvasmánnyá, majd a frissen megjelent harmadik és negyedik kötet Domokos Lászlóné frásait tartalmazza.

Mire vállalkozhat e sorok frója – ismerve a szerény terjedelmet? Nem másra, mint az elismerésre. Egy kutató-alkotó, az Új Iskoláért, pedagógiánk megújulásáért ténykedő, fáradságot nem ismerő, a múlt értékeit feltárni igyekvő kolléganő elismerésére és mindazokéra, akik a négy kötet megjelenését lehetővé tették. További elismerés illeti a Magyar Pedagógiai Társaságot és az Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeumot, illetve annak munkatársait.

Az elismerés mellett kívánatos megfogalmazni, hogy a négy kötet legyen része a magyar neveléstörténetnek és forrása, ösztönzője a magyar pedagógia megújítását keresőknek, a gyermekközponitú pedagógia megvalósítónak.

DR. OLÁH JÁNOS

Főiskolai tanár

SZTE Juhász Gyula Tanárképző Főiskolai Kar

Szeged

Nanszákné dr. Cserfalvi Ilona: Válogatott mesék a környezeti neveléshez

Korunk egyik legfontosabb nevelési feladata, területe a környezeti nevelés, hiszen, ha nézzük szűkebb és tágabb környezetünket, azt mondhatjuk, hogy mindent ellep a piszok, a szemét: a falvakat, a városokat, a természetet. Mit lehet ez ellen tenni? Ezt fogalmazza meg könyve előszavában Nanszákné dr. Cserfalvi Ilona.

A környezeti nevelés megvalósítása feltételezi azt a célt, hogy az iskolákban kialakuljon egy gyakorlatias tanítási-tanulási modell, amely a környezeti problémák gyakorlati megoldására törekszik, felkészíti a tanulókat, hozzászoktatja őket a döntéshozatalhoz, és amely feladatának tartja jártasságok, készségek, szokások kialakítását. Egyetérthetünk a professzor asszonnyal : bár a környezeti nevelés Magyarországon a hetvenes években megindult, az ismereteket ennek ellenére csak néhány tantárgy hordozza, s a nevelőtestületekben csak néhány lelkes, felkészült pedagógus vállalja fel ezt a jelen és a jövő szempontjából fontos feladatot.

Köztudott, hogy a közoktatásról szóló módosított törvény előírása szerint kötelező erejűvé vált a NAT környezeti nevelési és egészségnevelési közös követelményeinek hatékony és tervszerű megvalósítása. A helyi program tartalmazza a környezeti nevelés céljait, feladatait, tanórai és extracurricularis formáit. A helyi környezeti nevelés átfogja az iskola egész tevékenységét, ezért világosan át kell tekinteni a határidőket, a tennivalókat, a rendelkezésre álló forrásokat, s meg kell nevezni a felelősöket is. Arra is törekedni kell, hogy a feladatok megszervezésébe és megoldásába kapcsolódjon be az iskola környezete is: a helyi önkormányzat, a civil szervezetek és a szülők is.

Mint írja Nanszákné dr. Cserfalvi Ilona: „A környezeti nevelés a jövőre irányul, ebben megjelenik az aktualitás, az értékek rendszere, az eszmények elfogadása, a hit és a bizako-